

Formål, indsatser og fokusområder for VUC Videnscenter 2025-27

Styregruppen for VUC Videnscenter har formuleret et formål med VUC Videnscenter, to centrale indsatsområder samt to fokusområder, som vil være omdrejningspunktet for centrets initiativer og arbejde i perioden 2025-2027.

Videnscentret vil i de kommende år spille en væsentlig rolle i at sørge for, at VUC'ernes erfaringer med og viden om almen og gymnasial uddannelse til unge og voksne bliver bragt videre og i spil, når der fra senest 2030 forventes gennemført en reform af ungdomsuddannelserne og voksenuddannelserne. VUC Videnscenter bliver en central spiller i at få samlet og omsat den ekspertviden og de erfaringer, VUC'erne har gjort sig hidtil, til de aktuelle og fremtidige uddannelsesmiljøer.

1.1 Formål og indsatsområder

Formålet med VUC Videnscenter er at skabe grundlag for en vidensbaseret udvikling af VUC's uddannelser. Videnscentret skal arbejde for at igangsætte og understøtte vidensbaseret udvikling af den pædagogiske praksis på VUC i samarbejde med repræsentanter for skolerne, så VUC til stadighed udvikler sine uddannelser både i bredden og i dybden, så den kommer unge og voksne til gavn. Den genererede viden skal være brugbar og omsættelig både på de nuværende VUC'er og på de uddannelser, der i fremtiden vil blive udbudt på medlemsskolerne. Det kan være forskningsbaseret viden, men også viden fra undersøgelser, evalueringer og erfaringsudvekslinger mv. som kan inspirere og bidrage til udvikling.

Vidensdeling er et centralt element i Videnscentrets arbejde. Videnscentret skal initiere og understøtte deling af viden og praksiserfaringer i sektoren og relevante interessenter omkring aktuelle problemstillinger, samt sikre at dette understøttes af kvalificeret og forskningsbaseret viden. VUC Videnscenter skal bidrage aktivt til etablering, vedligeholdelse og styrkelse af interne netværk og samarbejdsrelationer omkring aktuelle tematikker, som har relevans for skolernes udvikling og centrets arbejde. De interne netværk forankres i sektoren ved brug af styre- og/eller arbejdsgrupper med bred medlemsrepræsentation. Dette er med til at styrke en sammenhængskraft i sektoren samt i det enkelte VUC. VUC Videnscenter skal bidrage aktivt til eksterne netværk med relevans for centrets arbejde, for at sikre at VUC's stemme og interesser gøres gældende i uddannelsessektoren, at sektorens arbejde og fokusområder synliggøres samt at videnscentret styrker netværk og viden om aktuelle og relevante pædagogiske tiltag, projekter, perspektiver etc.

Centret skal understøtte foreningernes behov for et stærkt VUC-særkende og formidle den viden, som berettiger eksistensen af VUC'erne. I de kommende år vil centret skulle bidrage med viden om HF (elev- og kursistgrupper, faglig trivsel, didaktik, pædagogik) som vores medlemmer skal arbejde videre med på hhv. de nye gymnasiale enkeltfag og den nye EPX-uddannelse som følge af den forventede reform på uddannelsesområdet.

Styregruppen har formuleret to centrale indsatsområder til sikring af dette arbejde, velvidende at det er politisk uafklaret, hvilket ståsted VUC-sektoren skal have i fremtiden. Det antages at indsatsområderne er bredt nok formuleret til at kunne rumme flere fremtidsscenarioer og i hvert fald i perioden 2025-2027. Den opsamlede viden skal leve videre uafhængig af de fremtidige institutionelle rammer.

- **Pædagogisk og didaktisk udvikling.** VUC's kerneopgave er at tilbyde almen kompetencegivende uddannelse til unge og voksne, som har behov for grundlæggende eller gymnasial undervisning. I lyset heraf er der behov for pædagogisk og didaktisk udvikling og nytænkning med blik for det fælles og det særlige for vores forskellige kursistgrupper. Videnscentret skal have fokus på en løbende udvikling af den pædagogiske praksis og styrkelse af kvaliteten på vores uddannelser. Dette både med blik for VUC's aktuelle uddannelser og VUC's opgaver i det kommende uddannelseslandskab.
Helt konkret skal den 2-årige HF medtænkes i den nye EPX. I det nye set-up er det vigtigt, at Videnscentret spiller brugbar viden om elevgrupper og praksis- og professionsrettethed på banen. Samtidig forventes HF enkeltfag at skulle udvikles til gymnasialt enkeltfag. Videnscentret spiller også her en rolle i at understøtte udviklingen af voksenuddannelsesområdet. VUC har opbygget gode voksenpædagogiske kompetencer, som vi fortsat vil styrke, udvikle og sikre gode betingelser for ved at bygge på nogle af følgende principper: fleksibilitet, rummelighed, fællesskaber, inddragelse af kursisternes livserfaringer, e-learning osv.
- **Pædagogisk ledelse.** VUC Videnscenter skal primært rette sit fokus mod pædagogisk ledelse som rammesættende for VUC's kerneopgave for at styrke og udvikle den pædagogiske praksis og faglige lærings- og samarbejds miljøer på skolen og i undervisningen. Centralt for videnscentrets arbejde med pædagogisk ledelse vil være samarbejdet med mellemlederne, som har den tætteste kontakt til lærerne og den pædagogiske praksis i undervisningen.

1.2 VUC Videnscenters fokusområder 2025-27

Videnscentret sætter i 2025-27 fokus på nedenstående to områder. Begge fokusområder kobler sig til den politiske situation og bidrager til at styrke den pædagogiske og didaktiske udvikling samt pædagogiske ledelse i VUC's nye virkelighed i de kommende år.

De to fokusområder er

- **Praksis- og professionsrettet undervisning**
- **Voksenpædagogiske og -didaktiske tilgange**

1.2.1 Praksis- og professionsrettet undervisning

Uddannelsessystemet er under forandring. I sådanne tider handler det om at have modet til at søge nye perspektiver og nye løsninger samtidig med, at man står på et solidt fundament af faglighed og kvalitetsuddannelser. VUC er kendetegnet ved at være resilient og tilpasse sig aktuelle uddannelses- og samfundsbehov og kursistgrupper. Et særkende for det enkelte VUC og for VUC-sektoren som helhed er, at sektoren er god til at udvikle sig, så uddannelserne er tidssvarende. Disse kerneværdier skal fastholdes og styrkes.

Der er med regeringens udspil til et nyt uddannelseslandskab visioner om at styrke en mere praksis- og professionsrettet undervisning. Med gymnasireformen fra 2017 var det ligeledes intensjonen at praksis- og professionsrette undervisningen på HF. Konkret blev der stillet krav om 'at uddannelsen gennem bestemte fagpakker og projekt- og praktikforløb gives en konkret retning mod professionsbachelor- eller erhvervsakademiuddannelser inden for områder som fx sundhed, undervisning/pædagogik, medier/it, økonomi eller miljø'. VUC'erne har på forskellig vis arbejdet med at praksis- og professionsrette undervisningen - pædagogisk, didaktisk og fagligt – i det omfang det har været muligt og meningsfuldt i relation til aktuelle tematikker og givne lov- og

bekendtgørelseskrav. Dette både i de konkrete fag tværfaglige projekter og forløb i klasserne, på skolen og i samarbejde med lokalmiljøet og andre uddannelser.

VUC Videnscenter vil de næste tre år bidrage til, at skolernes eksisterende viden om og erfaring med praksis- og professionsrettet undervisning synliggøres til gensidig inspiration for skolerne. Videnscentret vil ligeledes bidrage til skolernes videre arbejde med at udvikle og styrke praksis- og professionsrettet undervisning – pædagogisk, didaktisk og fagligt. Dette involverer en undersøgende tilgang til samspillet mellem forskellige former for viden, læring og pædagogiske praksisser – og hvordan vi med dette kan skabe rum for og styrke elevernes faglige udvikling og trivsel, læringsfællesskaber, engagement og deltagelse etc. i undervisningen, i klassen og på skolen. Ligeledes involverer det en undersøgende tilgang til hvordan samarbejdet mellem VUC'erne og forskellige lokale og regionale professioner og professionsuddannelser kan styrkes.

Det kunne for eksempel være gennem fokus på:

- Udvalgte professioner og professionsuddannelser
- Praksis- og professionsrettet pædagogik og didaktik
- Praksisfællesskaber og viden i anvendelse
- Samspil mellem almen og professionsfaglighed
- Faglig trivsel (resultater og anbefalinger fra TrivselsLUP)

1.2.2 Voksenpædagogiske og -didaktiske tilgange

VUC er kendetegnet ved diversitet og mangfoldighed. Kursister og elever er en mangfoldig gruppe – aldersmæssigt, socioøkonomisk, kulturelt m.m. Deres uddannelsesveje og deltagerforudsætninger er mangfoldige. Da undervisningen er kendetegnet ved at møde kursisten, hvor han eller hun er, og bedst muligt imødekomme kursistens behov for uddannelse og læring, er uddannelser, undervisning og pædagogiske praksisser ligeledes mangfoldige. VUC's uddannelses- og læringsmiljø er derfor karakteriseret ved en øget opmærksomhed på de mange forskellige styrker, forudsætninger og behov for støtte og stilladsering, fleksibilitet, læring etc. der er hos den enkelte og i den konkrete kontekst. Samtidigt har vi fokus på mulighederne for at udforske forskellige former for viden, fagligheder og pædagogisk didaktiske tilgange i uddannelsesmæssige sammenhænge.

Uddannelse har en central rolle i håndteringen af det 21. århundredes grundlæggende globale udfordringer. Vi skal tænke og agere anderledes for en bedre fremtid. Kursister og elever skal opnå en dybere forståelse af verdens sociale og miljømæssige udfordringer og udvikle kompetencer til at reflektere, identificere og handle på viden om bæredygtige problemstillinger, dilemmaer og udviklingsmuligheder. Uddannelse skal bidrage til at fremme engagement, handlemod, handlekraft og håb. Dette stiller krav til at der i den pædagogiske og didaktiske praksis samt i den pædagogiske ledelse gives plads til elevdeltagelse, prøvehandling og eksperimenter, systemisk tænkning, tværfaglighed, samarbejde, handling, innovation, forestillingsevne etc.

VUC Videnscenter vil de næste tre år bidrage til at den enkelte skole og sektoren som helhed udfolder hvordan der pædagogisk, didaktisk og fagligt arbejdes med uddannelse af voksne og unge i et mangfoldigt læringsmiljø. Hvad vil det sige at have en øget opmærksomhed på kursisternes forskellige styrker, behov og udfordringer? Hvad forstår vi ved et mangfoldigt voksenpædagogisk læringsmiljø? Hvilke voksenpædagogiske og -didaktiske tilgange gør lærerne brug af? Hvilke resultater opnås og hvilke visioner har vi for voksenuddannelsesområdet? Det involverer en undersøgende tilgang til hvordan vi pædagogisk og didaktisk kan understøtte, styrke og bringe de mange forskellige ressourcer og læringsbehov i spil hos den enkelte og i forskellige former for lærings- og

handlingsfællesskaber. Ligeledes involverer det en undersøgende tilgang til, hvordan VUC'ernes pædagogiske og didaktiske arbejde med at afprøve og eksperimentere med forskellige former for viden, undervisning og læringsmiljøer kan styrkes; som f.eks. viden i anvendelse, erfaringsbaseret læring, praksis og virkelighedsnær undervisning, professionsorienteret læring, tværfaglige forløb, kreativitet, konkrete handlinger i, med og for lokalmiljøet etc. Et andet særkende ved VUC's uddannelser er, at de kan levere uddannelse, der hvor andre uddannelsesudbydere kommer til kort. Det kan være i virksomheder, i boligområder, for de kortuddannede og i det hele taget i fleksible tilrettelæggelser, der imødekommer den enkelte kursists behov.

Det kunne for eksempel være gennem fokus på:

- Deltagerforudsætninger og læringsbehov
- Handlekompetence hos elever og kursister
- Pædagogiske tilgange tilpasset elevgruppen (inkl. e-learning)
- Samarbejde med det lokale miljøes kultur, natur og innovative kræfter

VUC Videnscenters aktuelle interne og eksterne netværk samt forskningsprojekter:

Interne netværk:

- 1) Netværk for Pædagogisk Ledelse
- 2) Netværk for Uddannelse til unge med særlige behov

Eksterne netværk:

- 1) Partnerskaber for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling (UBU) – Gymnasiernes uddannelsespartnerskab samt VEU's uddannelsespartnerskab
- 2) Alliancen for Digital Teknologiforståelse
- 3) Center for Gymnasie- og Erhvervsuddannelsesforskning, SDU. Referencegruppe.
- 4) Netværk for Voksnes basale færdigheder – Initieret af Trygfonden og EVA
- 5) SIP og FIP, STUK
- 6) VUC Kontaktudvalg
- 7) Samarbejde om evaluering, forskning og udvikling med SDU, CEFU, DPU, EVA.
- 8) TrivselsLUP følgegruppe – Praxis og SDU

Forsknings- og udviklingsprojekter:

- 1) Øko-engagement og øko-dannelse - SDU
- 2) TrivselsLUP og VUC's særlige HF-didaktik/kultur - SDU
- 3) ASF-klasser og håndtering af elever med særlige behov – SDU
- 4) Pædagogiske veje til bedre trivsel i ungdomslivet - CeFU
- 5) Livslang Læring for dem med mindst uddannelse – DPU
- 6) Professions- og praksisrettet undervisning på HF – tre projekter